

Raadsvoorstel

Onderwerp	Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 en Beleidsplan Jeugdwet, Wmo en Participatiewet 2020-2023
Zaaknummer	Z/19/345901
Documentnummer	INT/19/931489
Portefeuillehouder	H. Winters
Portefeuille	Verbeterprogramma Sociaal Domein
Behandelend ambtenaar/afdeling	Taskforce Sociaal Domein
Telefoon	0316-595386
E-mail	TaskforceSD@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Wij zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor jeugdzorg, werk en inkomen en (ouderen)-zorg. De bedoeling van de decentralisaties was om als gemeente dicht bij inwoners te staan en daardoor goed zicht te hebben op wat inwoners nodig hebben. Daardoor zou goede zorg tegen minder kosten kunnen worden georganiseerd.

Bij de transitie was onze focus (net als bij de meeste andere gemeenten) ervoor zorgen dat de inwoners goede zorg bleven ontvangen en de taken goed werden uitgevoerd. Dit lukte. Daarnaast hebben we in Zevenaar organisatorisch een tweede grote verandering doorgemaakt (fusie n.a.v. de herindeling). Ook daar lag de focus op goede zorg garanderen voor onze inwoners. Ook dit lukte. Daling van de kosten bleef echter uit.

Vanaf november 2018 konden wij voorspellen dat de kosten in het Sociaal Domein harder stegen dan verwacht en dat deze stijging zou doorzetten. Op dat moment waren we onvoldoende in staat om de stijgingen te verklaren. We hebben daarom een onafhankelijk bureau (BDO) onderzoek laten doen naar de stand van zaken binnen het Sociaal Domein in Zevenaar, met focus op Jeugd en Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). In de zomer van 2019 hebben wij dit rapport met de raad besproken.

In het rapport gaf BDO de volgende aanbevelingen:

- een heldere ambitie te formuleren;
- leidende principes te benoemen;
- concrete en meetbare doelstellingen te formuleren;
- verbetercapaciteit te onderzoeken en analyses samen te brengen;
- verbeteringen te inventariseren, prioriteren, uitwerken en implementeren;
- verbeteringen te borgen en voortgang te monitoren.

Het college heeft de aanbevelingen onderschreven en een Verbeterprogramma Sociaal Domein Zevenaar (verbeterprogramma) opgesteld om deze tot uitvoering te brengen. De voorliggende nieuwe beleidsvisie en het beleidsplan zijn resultaat van dat verbeterprogramma.

De Beleidsvisie Sociaal Domein 2020 – 2023 (Beleidsvisie Sociaal Domein) is een visie met leidende principes en ambities op hoofdlijnen. We willen naar een samenhangend en integraal beleid. Het Beleidsplan Jeugdwet, Wmo en Participatiewet 2020-2023 vertaalt de Beleidsvisie Sociaal Domein naar concrete en meetbare beleidsdoelstellingen.

2. Raadsvoorstel

We stellen u voor om:

1. de Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 (934631) en;
 - a. de randvoorwaarden, leidende principes en ambities (op pagina 8 en 9 van de beleidsvisie) vast te stellen;
2. het Beleidsplan Jeugdwet, Wmo en Participatie 2020-2023 (934633) en;
 - a. de in het beleidsplan Jeugd, WMO en participatie 2020-2023 genoemde doelstellingen vast te stellen;
3. het college de opdracht te geven voor het realiseren van de doelstellingen uit het beleidsplan en een uitvoeringsagenda op te stellen;
4. de "Beleidsnotitie Jeugd en Maatschappelijke Ondersteuning 2018" en verder (Z/18/300329/825691) in te trekken.

3. Waarom naar de raad

Het vaststellen van deze visie en de beleidskaders is een bevoegdheid van de gemeenteraad. Met deze visie en de beleidskaders werken we samen aan het terugdringen van het tekort en aan het (blijven) uitvoeren van de taken en de verantwoordelijkheden die we als gemeente hebben binnen het sociaal domein. De raad wordt gevraagd richting te geven aan de versterking van het sociaal domein en de sturing op de financiën. Met dit beleidskader en de visie gaat het college aan de slag en stelt een uitvoeringsagenda, een inrichtingsvisie en bezuinigingsvoorstellen op. Hierover wordt de raad de komende tijd geïnformeerd.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Met het vaststellen van de voorliggende visie Sociaal Domein en het beleidsplan Jeugdwet, Wmo en Participatiewet wordt de raad in staat gesteld om kaders vast te stellen en beter te sturen op (financiële) doelen. Daarmee wordt de opdracht aan het college gegeven om te zorgen voor een uitvoeringsagenda die toeziet op het nastreven van de visie en het behalen van de doelen.

Daarnaast wordt met het vaststellen van de visie Sociaal Domein een basis gelegd voor alle gemeentelijke beleidsterreinen binnen het sociaal domein. Inwoners weten daardoor wat zij op hoofdlijnen de aankomende drie jaar van de gemeente Zevenaar op het sociaal domein mogen verwachten. De gemeentelijke organisatie heeft met de visie scherp volgens welke principes gewerkt wordt. Het Beleidsplan Jeugdwet, Wmo en Participatiewet bevat concrete doelstellingen waardoor er bewustere afwegingen gemaakt kunnen worden over de inzet van middelen, mensen en tijd.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 Met het nieuwe beleidsplan realiseren we kostenbewustzijn en kostenbeheersing

De stijging van de kosten en de ontstane tekorten vragen om het maken van keuzes. Dit om de kosten beheersbaar te maken. Het meten van vorderingen en bijsturen daar waar dat nodig is, is essentieel hierin. In de voor u liggende Beleidsvisie Sociaal Domein hebben we leidende principes geformuleerd op basis waarvan we invulling willen geven aan de taken binnen het sociaal domein breed. In het Beleidsplan Jeugd, Wmo en Participatie 2020-2023 vindt u meetbare doelstellingen en indicatoren. De keuzes leiden enerzijds tot investeringen (kosten gaan voor de baten uit) en anderzijds tot bezuinigingen (doen wat nodig is binnen de financiële mogelijkheden). De uitwerking naar activiteiten vindt plaats in de uitvoeringsagenda. Hierbij denken we aan het eenduidig inzetten van een andere mix van ondersteuningsmogelijkheden. Dit alles om het sociaal domein van Zevenaar toekomstbestendig te maken en de transformatie vorm te geven.

1.2 Er was nog geen brede visie voor het sociaal domein

Tot op heden kende de gemeente Zevenaar geen sociaal domein brede visie. De Beleidsvisie Sociaal Domein 2020 – 2023 die nu voorligt is een integrale visie op hoofdlijnen voor het Sociaal Domein. Hierbij sluiten we aan op de leef- en belevingswereld van de Zevenaarse inwoners en op de sociale structuren in onze gemeente. Deze visie fungeert als paraplu voor de beleidsplannen binnen het sociaal domein. Door te werken vanuit de visie kunnen we voor andere beleidsvelden (bijvoorbeeld voor Beleid Onderwijs en Jeugd) dezelfde werkwijze toepassen. Hiermee werken we toe aan meer samenhang van beleid binnen het sociaal domein. Voor de huidige vertaling naar een beleidsplan hebben gezien de beschikbare tijd en urgentie de opdracht beperkt tot de werkelden Jeugdwet, Wmo en Participatiewet. Door ook een link te leggen met de participatiewet maken we aanvullend op de uitvoering door de RSD een verbinding tussen zorg, inkomen en naar vermogen meedoen in de samenleving. Dit vanuit een integrale benadering bij de gemeentelijke toegang.

1.3 In het bestaande beleidsplan waren beleid en activiteiten niet altijd concreet vertaald naar meetbare doelstellingen

Op 25 april 2018 stelde de gemeenteraad van Zevenaar de "Beleidsnotitie Jeugd en Maatschappelijke Ondersteuning 2018 en verder" vast. Dit was een integrale beleidsvisie en beleidsplan in één. Het plan bevatte veel activiteiten en ontwikkelingen. Beleid en activiteiten waren niet altijd concreet vertaald naar meetbare doelstellingen. In deze nieuwe structuur bevatten beleidsplannen concrete ambities en meetbare doelstellingen.

1.4. In de nieuwe beleidssystematiek sturen we op basis van data

Actuele data en het gebruik daarvan is van belang om ontwikkelingen in het sociaal domein te signaleren, te monitoren, te rapporteren en om bij te sturen. Meten is weten. Door data te gebruiken zijn we beter in staat om de ontwikkelingen (zowel kwalitatief als kwantitatief) in de zorgdomeinen te monitoren en ook te voorspellen. Dit draagt bij aan het beter doorlopen van de PDCA-cyclus. Het beleidsplan bevat concrete doelstellingen die wij gebruiken in onze PDCA-cyclus. Het rapporteren vindt plaats via onze reguliere Planning- en Controlcyclus en in de kwartaalrapportages Sociaal Domein.

1.5 Het vaststellen van beleidsplannen is een wettelijke verplichting

De Jeugdwet, de Wmo 2015 en de participatiewet schrijven voor dat de gemeenteraad plannen voor uitvoering van deze wetten periodiek vaststelt.

1.6. Input van stakeholders is meegenomen in de visie en het beleidsplan

Bij de totstandkoming van de Beleidsnotitie Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 en verder zijn stakeholders uitgebreid geconsulteerd. De input hiervan is actueel en daarom integraal verwerkt in de beleidsvisie.

1.7. De Participatieraad Zevenaar en de cliëntenraad van de RSD zijn betrokken

De cliëntenraad van de RSD is betrokken en heeft aangegeven dat actieve informatie voor hen volstaat. De cliëntenraad wordt in het proces op de hoogte gehouden van de voortgang.

De Participatieraad Zevenaar (PRZ) is in een vroeg stadium betrokken bij het proces. We hebben de PRZ gevraagd om advies uit te brengen. In verband met de korte doorlooptijd van het proces wordt het advies van de Participatieraad nagezonden.

1.6. Maatschappelijke trends, ontwikkelingen in samenwerking, regelgeving en tariefstijgingen weinig beïnvloedbaar

Ontwikkelingen in regelgeving door het Rijk, opbouw van de bekostiging van de decentralisaties in het gemeentefonds, maar bijvoorbeeld ook tariefstijgingen zijn weinig beïnvloedbaar. Dit zijn veelal autonome ontwikkelingen die effect hebben op de gemeentelijke kosten. Een voorbeeld hiervan is de tariefsverhoging voortvloeiend uit de nieuwe regionale aanbesteding Jeugdhulp, WMO hulp bij het huishouden en WMO begeleidingen en de voorspelling op basis van de vergrijzing.

Alternatieven

De "Beleidsnotitie Jeugd en Maatschappelijk Ondersteuning 2018 en verder" in stand houden

De financiële tekorten op het sociaal domein lopen op en het BDO-rapport maakt duidelijk dat een nieuwe overkoepelende beleidsvisie en beleidsplan met meetbare doelstellingen dringend nodig is. De financiële situatie vereist focus en keuzes. Dit vraagt om een beleidsplan met meetbare ambities en doelen. Bij het in stand houden van het beleid heeft het college geen handvatten om het tekort terug te dringen.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Bestaande beleidsplannen die onder de werking van de Beleidsvisie Sociaal Domein vallen actualiseren wij (waar nodig) zodat deze aansluiten op de nieuwe visie. Dit wordt een vervolg van deze aanpak. U kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan het Beleid Onderwijs en Jeugd, Armoede en Schuldenbeleid. We starten daarmee in 2020. Het Beleidsplan Jeugdwet, Wmo en participatiewet leidt tot nieuwe doelstellingen, maar ook nieuwe werkwijzen. Met dit beleidskader en de visie gaat het college aan de slag en stelt een uitvoeringsagenda op. In de verdere uitwerking in de uitvoeringsagenda worden de activiteiten opgenomen en verder geconcretiseerd voor de uitvoering. Een voorbeeld hiervan is dat de verordeningen gerelateerd aan de Jeugdwet, Wmo en participatiewet aan de visie en beleidskaders worden getoetst. Waar nodig leggen we deze geactualiseerd ter vaststelling aan u voor. Dit leidt ook tot een uitwerking van de taakstelling op het sociaal domein die is opgelegd bij de begroting. De voortgang op de doelstellingen uit het beleidsplan worden gerapporteerd in de reguliere planning- en controlcyclus.

Klimaat en duurzaamheid

N.v.t.

7. Communicatie

Communicatie zal via reguliere kanalen verlopen.

8. Kosten, baten en dekking

De beleidsvisie en het nieuwe beleidsplan dienen als basis van de nog uit te werken bezuinigings- en verbetervoorstellen oplopend tot twee miljoen euro in 2023, zoals vastgesteld in de begroting.

9. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnr.	Naam
1.	934631	Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023
2.	934633	Beleidsplan Sociaal Domein Jeugdwet, Wmo en participatie 2020-2023
3.	943634	Vergelijking en verklaring kosten Wmo HbH, BG en Jeugdzorg 2017 versus 2018
4.	940478	Advies Participatieraad Zevenaar
5.	940479	Bestuurlijke reactie op advies Participatieraad Zevenaar

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Michel Tromp

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 en
Beleidsplan Jeugd, Wmo en Participatie 2020-2023
Zaaknummer Z/19/345901
Documentnummer INT/19/931489

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

besluit:

1. de Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 (934631) en;
 - a. de randvoorwaarden, leidende principes en ambities (op pagina 8 en 9 van de beleidsvisie) vast te stellen;
2. het Beleidsplan Jeugdwet, Wmo en Participatie 2020-2023 (934633) en;
 - b. de in het beleidsplan Jeugd, WMO en participatie 2020-2023 genoemde doelstellingen vast te stellen;
3. het college de opdracht te geven voor het realiseren van de doelstellingen uit het beleidsplan en een uitvoeringsagenda op te stellen;
4. de "Beleidsnotitie Jeugd en Maatschappelijke Ondersteuning 2018" en verder (Z/18/300329/825691) in te trekken.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op .

De griffier
W. van der Vlies

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk